

Naši glasovi so odločilni

Na skorajšnjih parlamentarnih volitvah bomo slovenski volivci in volivke v enomandatnih ali uninominalnih okrožjih glasovali »strateško in po pameti«. To pomeni, da bomo svoj glas zaupali kandidatu, ki ima največ možnosti za izvolitev in hkrati zavzema pozitivna stališča do manjšinske problematike.

Kar zadeva kandidate za senat, prihajajo za nas v poštev le dve imeni: profesor in pisatelj Claudio Magris v prvem senatnem okrožju v Trstu, slovenski profesor in sociolog Darko Bratina v goriškem okrožju, kamor spadajo tudi volivci iz devinsko-nabrežinske, zgoniške in repenlaborske občine. Oba kandidata imata stvarne možnosti za uspeh, zavedati pa se moramo, da so naši glasovi odločilni.

Enaka merila morajo po našem veljati tudi za glasovanje v enomandatnih oziroma uninominalnih okrožjih za poslansko zbornico. Stvarne možnosti za uspeh ima predvsem kandidat progresističnega zavezništva Renato Kneipp, ki je Slovenec, v drugem tržaškem okrožju. To obsega vse okoliške občine in domala vse predmestne četrti ter Vzhodni in Zahodni Kras. Izбира, kot smo že pisali, nikakor ni bila najboljša in je tudi zaradi tega njegova izvolitev ogrožena, vendar moramo kljub temu slovenski volivci glasovati »po pameti« in zaupati svoj glas temu kandidatu. V ostalih volilnih okrožjih bomo Slovenci verjetno glasovali predvsem »po srcu«, čeprav kanček »pameti« tudi tu ne bi bil narobe.

Ni treba tu posebej naglašati, da Slovenci, ki pripadajo demokratičnemu taboru, ne bodo zagrešili velikanske napake, kot so naredili pristaši levega tabora na zadnjih pokrajinskih volitvah na Goriškem. Sklicujoč se na pozive v edinem slovenskem zamejskem dnevniku, naj se ne udeležijo volitev ali oddajo bele glasovnice oziroma jih razveljavijo, so omogočili, da je zmagala kandidatka Severne lige, namesto kandidata KD, na čigar navezi je bil tudi Slovenec Damjan Ter-

DRAGO LEGIŠA

Kakšna bo Federacija BiH

Na Dunaju je v nedeljo, 13. t.m., poseben mešani odbor bosanskih Hrvatov in Muslimanov pripravil besedilo ustave federacije Bosne in Hercegovine. Listino bodo še ta teden podpisali v Washingtonu. Združene države Amerike imajo namreč glavno zaslugo, da so bosanski Hrvati in Muslimani sklenili sporazum, ki naj med drugim naredi konec bojem na ozemlju Bosne in Hercegovine pod nadzorstvom Hrvatov oziroma Muslimanov.

Že pred nekaj tedni je bil v ameriški prestolnici dosežen načelen sporazum o ustanovitvi federacije BiH (Bosne in Hercegovine) ter je bil hkrati odobren osnutek preliminarne sporazuma o temeljnih konfederacije med Republiko Hrvaško in BiH. Bosanski Hrvati in Muslimani so se tudi dogovorili, da bo nova federacija imela prost dostop do Jadranskega morja, na območju bosansko-hercegove občine Neum, ki na kopnem deli Dalmacijo na dva dela, pa bo prosto potekal hrvaški promet.

Ustava nove federacije BiH je v bistvu delo ameriških strokovnjakov. Predviden je predsedniški sistem, kar pomeni, da je osrednja oblast zaupana predsedniku in podpredsedniku federacije, ki ju za štiri leta izvoli parlament. Če je predsednik Hrvat, mora biti njegov namestnik Musliman, in obratno. Do zamenjave prihaja vsako leto. Predsednik je tudi državni poglavar.

Vlado sestavljajo predsednik, njegov namestnik in ministri, od katerih ima vsak svojega namestnika. Tudi tu prihaja v poštev načelo, po katerem morata biti poy-sod zastopani obe narodnosti. Če je šef vlade Hrvat, je njegov namestnik Musliman, in obratno.

Zakonodajno oblast ima dvodomni parlament. V poslanski zbornici so poslanci, izvoljeni na splošnih volitvah; v domu narodov je enako število muslimanskih in hrvaških članov. Zakone morata odobriti oba domova.

Na vrhu lestvice sodne oblasti je ustavno sodišče, ki je pristojno za reševanje sporov med centralno oblastjo in kantoni, med občini in kantoni oz. federacijo. V Washingtonu je bilo načelno sklenjeno, da bo federacija razdelje-

na na 5 do največ 7 kantonov. Zdi se, da nova ustava predvideva ustanovitev 5 kantonov. Vsak kanton ima natančno določene pristojnosti. Odloča o krajevni policiji, šolstvu, stanovanjskem gospodarstvu, javnih službah, davčni politiki za financiranje svojih potreb, o krajevni energetiki, o RTV, socialnem varstvu in turizmu. Centralna ali osrednja vlada je pristojna za zunanje zadeve, za obrambo, za splošno gospodarsko politiko, zunanjo trgovino in carine, za finance, za boj proti mednarodnemu kriminalu, za davčno politiko, dodeljevanje radiotelevizijskih frekvenc, energetsko politiko ter za promet in zveze.

Kar zadeva bodočo konfederacijo, je treba omeniti, da ta ne bo nadomestila sedanjih mednarodno priznanih držav, a da naj bi po vzoru Evropske unije delovala kot

Iz vsebine:

Občni zbor konference Svetovnega slovenskega kongresa za FJK (str. 3)

*Jurij Paljk:
O 40-letnici goriške glasbene šole Emil Komel (str. 6)*

*A. Kodelja:
Umetniška roka brata Ambroža Testena (str. 8)*

carinska, monetarna in obrambna zveza.

Kot smo že omenili, sporazum, ki je bil sklenjen v Washingtonu, jamči BiH prost prehod po hrvaškem ozemlju do morja, Sarajevu pa daje za 99 let v najem pristan Ploče z vsemi pristaniškimi napravami.

Slovenska skupnost o volitvah

»Nova volilna zakonodaja, ki je uvedla večinski sistem, ne da bi istočasno poskrbela za zagotovljeno zastopstvo narodnih manjšin, je krivična in zapostavlja Slovence v Italiji. Slovenska skupnost je tudi globoko nezadovoljna z razpletom pogajanj, ki jih je imela v času oblikovanja volilnih zavezništvev. Potrdilo se je zlasti dejstvo, da so možnosti izvolitve slovenskih kandidatov v takem sistemu prepuščene dobri volji večine, trenutnim okoliščinam in volilni aritmetiki«, piše v tiskovnem poročilu Ssk.

»Ker ji ni bilo omogočeno enokopravno sodelovanje, se Ssk ne prepozna v zavezništvih in listah, ki nastopajo na volitvah, ter odločno ponavlja zahtevo po uvedbi vsaj minimalnega zagotovljenega zastopstva za Slovence.

To pa ne pomeni, da se Ssk umika v kak geto ali volilno abstinenco. Tudi mi smo postavljeni pred veliko odgovornost, ker se zdaj odloča usmeritev vse države in družbe in je treba torej pod silo razmer sprejeti premišljene odločitve«.

Deželni svet Ssk se je na zasedanju 13. marca 1994 v Devinu

soglasno izrekel za zmago odprtih, demokratičnih sil in za poraz nacionalističnih, skrajno konservativnih in protislovenskih sil, nadaljuje zapis slovenske stranke. Izrekel se je proti skrajnostim in skupinam, ki grozijo z nevarnimi političnimi pustolovščinami.

V tem okviru je Ssk upoštevala odnos medsebojnega zaupanja, ki mora v novem volilnem ustroju vezati kandidate oz. izvoljene predstavnike in volilce, zlasti pa odnos posameznih kandidatov do treh bistvenih točk, ki jih je stranka postavila v ospredje: pravičen zaščitni zakon, zagovarjanje zagotovljenega zastopstva in urejeno razmerje med izvoljenimi in Ssk ter volivci sploh.

Zaradi navedenih splošnih razlogov in zato, ker Ssk čuti posebno odgovornost za izvolitev slovenskih zastopnikov v parlament, poziva volilce, beremo še v tiskovnem poročilu, naj v goriškem senatnem okrožju podprejo prof. Darka Bratino, v drugem tržaškem poslanskem okrožju pa Renata Kneippa. Oba sta se pozitivno odzvala na vse tri pogoje Ssk, njuni stranki pa sta izrecno pou-

RADIO TRST A

■ ČETRTEK, 17. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale: Galerija likovnih ustvarjalnosti; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Dopisnice z najbližnjega vzhoda.

■ PETEK, 18. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Dopisnice z najbližnjega vzhoda; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Poslušajmo, rišimo in pišimo!« (Meri Ozbič); 14.30 Krajevne stvarnosti: Od Milj do Devina; 15.00 Nekaj minut z...; 15.30 Mladi val; 16.45 Postni govori; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 19. marca ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 9.00 Z zdravo hrano do zdravega duha; 10.00 Poročila; 12.00 Krajevne stvarnosti: »Ta rozajanski glas« — oddaja iz Rezije; 12.45 Krajevne stvarnosti: Glasnik Kanalske doline; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon; 15.00 »Ena se tebi je želja spolnila« — romantični sprehodi v nepopolnivo obdobje umetnosti; 16.00 75 let po 1. svetovni vojni; 16.30 Glasba za vse okuse; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Mala scena. Prežihov Voranc: »Doberdob«.

■ NEDELJA, 20. marca, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Deček s piščalko« (Marko Kravos); 12.00 Koroški obzorik; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Vice«; 16.00 Šport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditvev.

■ PONEDELJEK, 21. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj: Vaš Pepi in papači; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nagradna abeceda — radijska kviz oddaja za otroke; 15.30 Mladi val; 16.45 Postni govori; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Brezposelnost: teorija in praksa.

■ TOREK, 22. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Vice«.

■ SREDA, 23. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Koroški obzorik; 9.00 IZ STUDIA Z VAMI: 9.15 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Šaljivo-resno.

Kdo bo novi koroški deželni glavar?

Christof Zernatto

Na deželnih volitvah na Koroškem, ki so bile v nedeljo, 13. t.m., se je uveljavila Svobodnjaška stranka, ki bo imela v novem deželnem zboru dva poslance več. Hud poraz je doživela Socialistična stranka, ki je izgubila nad 8 odstotkov glasov in bo imela v novem deželnem zboru 3 poslance manj kot doslej. V primerjavi z volitvami leta 1998 se je rahlo okrepila Ljudska stranka, ki bo imela v novem deželnem zboru enega poslanca več.

Koroški Slovenci so nastopili z Enotno listo le v dveh volilnih okrožjih. Ta lista je prejela 3.324 glasov. Primerjava z zadnjimi volitvami ne prihaja v poštev, ker so koroški Slovenci tedaj nastopili skupno z nekaterimi drugimi političnimi skupinami (zeleni in drugi). V krogih Narodnega sveta koroških Slovencev ugotavljajo, da

Naši glasovi...

pin. Posledice takega ravnanja so pred našimi očmi: Gorica ima za predsednico pokrajine žensko, ki ni samo velika nasprotnica naših pravic, ampak nas tudi ponižuje. Ali ni veliko ponižanje že dvakratna izvolitev misovca v odbor za slovenske šole? Zadnja izvolitev pa predstavlja naravnost višek poniževanja, saj naj bi delal v tem odboru misovec našega rodu (sic!) in vzgojitelj (sic!) na slovenski šoli. S prizadetim človekom gotovo ni nekaj v redu, medtem ko je ravnanje strankinega misovskega vodstva v svoji preračunavosti presneto lucidno. Ponavljamo pa, da je to stanje predvsem posledica sektaškega vedenja in ravnanja dela naših volivcev.

je volilni izid glede na razmere na Koroškem še kar zadovoljiv, čeprav smo še daleč od števila glasov, potrebnih za izvolitev slovenskega poslanca. Aktualno pa je vprašanje zagotovljenega zastopstva slovenske manjšine v Avstriji, ne glede na število pripadnikov manjšine. Tako je na primer to vprašanje uredila Republika Slovenija, kjer imata italijanska in madžarska manjšina po ustavi zagotovljeno predstavništvo v slovenskem parlamentu.

V novem koroškem deželnem zboru ima Socialistična stranka 14 poslancev (prej 17), Ljudska stranka 9 (prej 8), Svobodnjaška stranka pa 13 poslancev (prej 11). Do zdaj še ni znano ime novega deželnega glavarja. Utegne biti potrjen dosedanji dr. Zernatto, pristaš Ljudske stranke, ki se je na volitvah lepo uveljavil. Njegova ponovna izvolitev pa je odvisna od morebitnega sporazuma s Socialistično in Ljudsko stranko. Takšna koalicija zdaj vlada na Dunaju.

Srečanje s prof. Hackovo v Peterlinovi dvorani

V Peterlinovi dvorani v Trstu je Slovenska skupnost priredila v torek, 14. t.m., predvolilno srečanje z znanstvenico Margherito Hack, kandidatko v prvem okrožju za poslansko zbornico na listi progresističnega zavezništva.

Tržaški pokrajinski tajnik Ssk Martin Breclj je uvodom vprašal gostjo, kaj jo je prepričalo v to, da se je začela ukvarjati s politikom, ko pa so njena poklicna zanimanja tako različna. Glede na težko stanje v državi, se je glasil odgovor prof. Hackove, se ji je zdelo prav, da tudi ona da vse svoje sile na razpologo skupnosti. Njena vizija politike, je dejala, sloni na solidarnosti in enakopravnosti pripadnikov različnih narodnosti in ras.

V pogovoru z Margherito Hack sta sodelovala tudi tržaška občinska svetovalca Ssk Peter Močnik in Andrej Berdon. O slovenski manjšini je kandidatka predvsem dejala, da ji je treba nuditi primerno zaščito, ki ne sme biti nikakor manjša od tiste, ki jo Slovenija nudi italijanski narodnostni skupnosti na svojih tleh.

Slovenska skupnost o volitvah

darili, da bosta imela v primeru izvolitve široko avtonomijo, kar zadeva manjšinska vprašanja, o katerih se bosta soočala s Ssk in drugimi političnimi komponentami Slovencev v Italiji.

Na podlagi razgovorov z drugimi kandidati izreka Ssk podporo neodvisnemu kandidatu prof. Claudiu Magrisu za tržaško senatno okrožje, kandidatki Demokratičnega zavezništva na napredni listi prof. Margheriti Hack za prvo tržaško poslansko okrožje in kandidatu Ljudske stranke na listi Pakta za Italijo dr. Enzu Bevilacqua za goriško poslansko okrožje.

Pri prenovljenih krščanskih demokratih v Ljudski stranki je Ssk zaznala pomembne znake večje odprtosti do naše problematike, zlasti pri prof. Silvanu Magnelliju, pri dr. Danilu Bertoliju, ki kandidira za poslansko zbornico v Benečiji, in inž. Diegu Carpenedu, ki kandidira za senat v Karniji in Kanalski dolini. Deželno vodstvo Ljudske stranke je prevzelo obvezno, da bo stranka takoj po volitvah vložila v parlamentu svoj zakonski predlog o zaščiti Slovencev, ki ne bo diskriminiral rojakov v videmski pokrajini z zanikanjem njihove narodnostne pripadnosti.

Glede Severne lige je Ssk ugotovila, da stališča njene pokrajinske predsednice v Gorici, povezava z misovci v tržaških krajevnih sosvetih in nekatere hude izjave njenih tržaških in goriških kandidatov izdajajo upe slovenskih volivcev, ki so jim v preteklosti zapali svoj glas iz protesta ali pa zaradi federalističnih izbir, ki bi bile spoštljive do manjšin.

Kar zadeva proporcionalni del poslanskih volitev, kjer igrajo pomembno vlogo tudi idejne izbire, prepušča Ssk odločitev treznemu razmisleku volivcev, svetuje pa, da se izbira osredotoči na stranke, ki imajo stvarno možnost premostitve 4-odstotnega vstopnega praga v vsedravnem merilu in ki zlasti jamčijo, da bodo kljubovale protislovenskim silam in političnim pustolovščinam, torej na stranke v razponu, ki gre od prenovljene Ljudske stranke do prenovljene levice.

Na zadnji občinski seji v Zgoniku je županja Tamara Blažina porazdelila odborniška mesta. Podžupan je Rado Milič, ki bo, kot doslej, odgovarjal za zdravstvo in socialno skrbstvo, prevzel pa je tudi odborništvo za kmetijstvo. Prav tako je bil potrjen Lucijan Milič. Še dalje bo odgovoren za osebe, smetarsko službo in ekologijo, poleg tega pa mu je bila zaupana tudi športna problematika. Ostala dva člana odbora sta: Alenka Obad (kultura in šolstvo) ter Bruno Pegan (civilna zaščita). Za urbanistiko in javna dela bo skrbela sama županja.

Pogovor z Janezom Povšetom o poslanstvu in delu SSK

Za skupno vseslovensko omizje

»Zaradi slovenstva smo se zbrali. To je zgodovinska usoda naših ljudi, ki so za to trpeli in se bojevali. Slovenstvo moramo ohraniti, ker bo to ohranjalo nas.« Tako je v svojem pozdravnem nagovoru dejal slovenski podkonzul v Trstu Tomaž Pavšič na občnem zboru Konferenca Svetovnega slovenskega kongresa za Furlanijo-Julijsko krajino. Zasedanje je v petek, 11. marca, potekalo v Prosvetnem domu na Opčinah.

Pregled triletnega, delovanja — Konferenca SSK za FJK je bila ustanovljena na Goriškem gradu 15. aprila 1991 — sta podala predsednik Janez Povše in tajnik ter blagajnik Davorin Devetak. Slednji je poudaril, da je organizacija v tej mandatni dobi bila takorekoč stalno prisotna v vseh treh pokrajinah naše dežele in spomnil na najpomembnejše pobude: srečanje Mednarodnega združenja slovenskih razvojnih partnerjev iz Ljubljane s Slovenskim deželno gospodarskim združenjem (1991) v Gorici, pogovor z vojnim strategom Antonom Beblerjem (1992, torej v času, ko je še bil v teku proces utrditve slovenske suverenosti) v Trstu, posvetovanje z naslovom »Kam s slovenskim kongresom«, ki je bilo na Opčinah, srečanje s Slovenci, ki živijo v Milanski in severni Italiji, prisotnost na študijskih dnevih v Dragi itd.

Na občnem zboru je bil izvoljen novi odbor, ki ga sestavljajo: Sergij Pahor, Maja Lapornik, Ravel Kodrič, Bojan Brezigar, Aleksij Pregarc, Jože Pirjevec, Davorin Devetak, Jasna Rauber, Majda Kaučič-Baša, Ivanka Hergold, Marija Češut, Damjan Hlede, Mirka Brajnik, Sonja Klanjšček, Darko Bratina, Ivan Sirk, Remo Devetak, Janez Povše, iz Benečije pa Jole Namor, Salvatore Venosi, Renato Quaglia in Giorgio Banchig. V nadzornem odboru so Marij Maver, Gorazd Vesel in Drago Štoka, v razsodišču pa Mitja Bitežnik, Andrej Bratuž in Egidij Vršaj.

Tudi predsednik Janez Povše je podal izčrpno sliko ne le o delovanju konference Svetovnega slovenskega kongresa za FJK, pač pa tudi o vlogi in pomenu te organizacije nasploh. Marsikaj v preteklosti ni bilo v redu, je poudaril predsednik, največja napaka SSK pa je bila ta, da se je, vsaj v nekaterih pogledih, »pustil prehiteti od politike«. Mnogi so tudi od kon-

gresa zahtevali preveč, morda organizacija ni izpolnila vseh pričakovanj, vendar sta njeno poslanstvo in njena bodoča vloga pomembna. Podrobneje je Povše o vsem tem spregovoril v intervjuju.

Od začetnega navdušenja je Svetovni slovenski kongres nekoliko usahnil. V čem so bile napake delovanja?

Okvirno je prav gotovo res, da začetno navdušenje ni moglo trajati. Vzpostavitev demokracije v Republiki Sloveniji, plebiscit za samostojno življenje — vse to so bili zgodovinski trenutki za slovenski narod v celoti, trenutki, ki so se srečno iztekli

dijo fašistoidne poudarke, ki jih je treba utišati. Med napake delovanja lahko štejemo tudi nekakšen neizrečen strah organizacije pred politikom, ki se je npr. v preteklosti dobesedno polastila Konferenca za Slovenijo, namesto da bi kongres aktivno in javno, brez obotavljanja vplival na tekočo politiko in njene smernice. V največji meri je bilo tovrstno previdnost čuti ti prav na vrhu organizacije, v Glavnem odboru, ki se je v mnogočem spremenil v kvaliteten debatni klub brez v javnosti objavljenih stališč in pobud.

Kaj predvsem poudarjate kot vodilna načela Svetovnega slo-

Na sliki: predsednik Konferenca Svetovnega slovenskega kongresa za FJK Janez Povše med branjem poročila na občnem zboru. Za predsedniško mizo sedijo (z leve) Mirka Brajnik, Sergij Pahor in Davorin Devetak

(foto D. Križmančič)

z ustanovitvijo mlade slovenske države. Vendar je tudi res, da je Svetovni slovenski kongres kasneje v mnogočem popustil v izvajanju svojega osnovnega programa, ki ostaja slej ko prej zavzemanje za slovenstvo kot eno samo telo, zavzemanje za preseganje ideološke razcepljenosti Slovencev, kjer še danes nekateri mislijo, da imajo v zakupu preteklost in sedanjost, da imajo in so imeli absoluten prav in da so zatorej več vredni od drugače politično mislečih Slovencev. Občutek za slovenstvo je še vedno razmeroma šibak, še vedno so močne in tudi napačne tiste sile, ki v vsakršnem prizadevanju za slovensko narodnost še vi-

venskega kongresa? Katere cilje ste uresničili in katere še boste?

Vodilna načela sem pravzaprav že navedel: Slovenec ne more biti več Slovincu sovražnik, ni večvrednih in manjvrednih Slovencev, ni večvredne in manjvredne politične opcije, nasprotno, vsa politična prepričanja, ki neusmiljeno izključujejo drugače misleče ali jih vsaj prezirajo, so v bistvu ideološka, škodljiva in v smislu novega časa dokončno presežena. Res pa je, da še delujejo in da bodo povzročila vsem nam še dosti težav in tudi gorja. Cilj Svetovnega slovenskega kongresa je vzpostavljanje občutka vsenarodovega omizja, za katero lahko enakovredno sede vsakršno politično prepričanje. To se seveda zaradi povojne dediščine ne bo tako hitro uresničilo, treba je vztrajati in mislim, da ni neskromnost, če rečem, da se je prav Konferenci za Furlanijo-Julijsko krajino to v veliki meri posrečilo. Posrečilo po zaslugi vseh sodelujočih, ki niso nikdar dovolili, da bi v soočenju političnih različnosti prišlo do trenj ali napetosti. Zame osebno je ta rezultat zelo spodbuden

in enako so ga ocenili kolegi iz Slovenije, ki tega rezultata v tolikšni meri še niso mogli doseči.

Kakšno je stanje v zvezi z državljanstvom za vse tiste Slovence, ki živijo izven matične domovine?

Rekel bi, da zadovoljiva, čeprav smo pričakovali mnogo več. Ne samo mi v zamejstvu, predvsem naši rojaki v izseljeništvu. Marsikaj se je na tem področju uredilo, vsaj to, da vsak kandidat iz zamejstva ve, kam se mora v Sloveniji obrniti, v kolikor želi dobiti informacije o problemu svojega slovenskega državljanstva. Na urad za notranje zadeve tiste občine, kjer je vpisan ali kjer so vpisani njegovi starši ali vsaj eden od staršev. V kolikor pa pomislimo, da se ni zgodilo čisto nič v zvezi s posebnim statusom Slovencev brez državljanstva, potem smo lahko upravičeno kritični do trenutnih političnih razmer v Republiki Sloveniji, ki jasno kažejo še šibak občutek za svoje rojake izven meja.

Je Vaša Konferenca v teh treh letih sodelovala z Glavnim odborom?

Sodelovanje je bilo več kot dobro, dosledno smo bili prisotni pri delu Glavnega odbora, katerega sestavni del smo. Znotraj Glavnega odbora je bilo mogoče pričeti spoznavati Slovence v drugih delih sveta iz prve roke in verjetno je moralo miniti kar precej časa, da smo vsi skupaj šele dobili pregled nad vso problematiko, ki tare naše sorjake od Ljubljane do Dunaja, Münchna, Pariza, Toronta, da ne govorim o Avstraliji in Argentini.

Kaj bi moral Svetovni slovenski kongres napraviti v prihodnje?

Dosledno bi moral slediti svojemu temeljnemu programu in vplivati na vse sredine v katerih živimo Slovenci, da bi hitreje, stopili v nov čas, da bi razumeli smisel zgodovine, kjer v glavnem ni nezmotljivih in kjer je treba v sedanjosti preseči stare zamere ali vzvišenosti z željo po skupnem občutku vseh Slovencev. Bistvena je ta želja, ki je naravna, prirodna in izhaja iz življenja samega. Če hočeš spet dati rojaku roko, potem boš pozabil na preteklost. Če tega nočeš ali ne moreš storiti, potem boš pač našel tisoč izgovorov, da ti tega ne bo treba storiti. Tukaj se je treba odločiti, in Svetovni slovenski kongres se je odločil, da je višji smisel vendar roka v roki in ne več položaj na dveh ali celo več bregovih.

Nameravate tudi v prihodnosti ostati predsednik Konferenca za Furlanijo-Julijsko krajino?

Predsednika, novega predsednika bo volil na občnem zboru izvoljeni odbor. Osebno ne nameravam za to mesto kandidirati, ker sem prepričan, da je triletno obdobje dovolj dolgo in da velja tudi znotraj naše Konferenca uveljaviti načelo Glavnega odbora, po katerem je vsakdo predsednik le v enem samem mandatu. To se mi zdi pravilno in demokratično.

(hj)

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV — TRST

vabi

na revijo otroških in mladinskih zborov

PESEM MLADIH 1994

ki bo v nedeljo, 20. marca, ob 16. uri

v Gledališču Miela Reina (Trst — Trg Duca degli Abruzzi 3)

Pred občnim zborom Kmečke zveze na Opčinah

Alojz Debelis

Za preureditev teritorija, potenciranje kmetijstva in vzpostavitve novega gospodarskega, proizvodnega in družbenega ravnovesja — pod tem geslom in s temi smernicami bo v nedeljo, 20. marca, v Prosvetnem domu na Opčinah potekal redni občni zbor Kmečke zveze. Na njem bodo vzeli v pretres opravljeno delo v zadnjem letu ter se dogovorili o bodočem delovanju. Predvsem bodo obrazložili pobudo vsedrjavne zveze kmetov za razvoj kmetijstva ter se pogovorili o tem, kako složno in učinkovito nastopiti za odobritev takega zakona o kraškem parku, ki ne bo domačega človeka oropal za lastno zemljo.

Kmečka zveza šteje okrog 1000 članov, od teh pa je »pravih« kmetov, torej tistih, ki se ukvarjajo izključno s kmetijstvom, kakih 350. Predsednik zveze je Alojz Debelis, tajnik Edi Bukavec, podpredsednika pa sta Silvano Ferluga in Robi Ota. Glede zgoraj omenjenega predloga italijanske zveze kmetovalcev (Confederazione italiana agricoltori), je Alojz Debelis povedal, da bo ta organizacija začela kmalu zbirati podpise po državi za peticijo, ki jo bo naslovila na vlado z dvema zahtevama. Prvič, da naj država spremeni svoj odnos do kmetijstva in drugič, naj z zaščito teritorija obenem zaščiti tudi manjšine. Ker gre za pobudo na vsedrjavni ravni, je dejal Debelis, v dokumentu ni izrecno omenjena slovenska manjšina. Na občnem zboru v Prosvetnem domu bodo predstavniki Kmečke zveze razložili svojim članom pomen in vsebino te pobude, ter organizirali zbiranje podpisov.

Drugi izredno pomemben problem zadeva zakon o Kraškem parku, je povedal Alojz Debelis.

»Park nikakor ne bo smel biti ovira za razvoj kmetijstva na Krasu. Naravovarstveniki bi hoteli postaviti vrsto omejitev, v vseh predlogih pa je kmetijstvo le bežno omenjeno. Kdor snuje načrte za park, se bo moral zavedati, da je čisto nekaj drugega živeti na teritoriju, delati na zemlji in se s tem preživljati ali pa samo priti »na oddih« in opazovati, kako rastejo drevesa. Če se je Kras ohranil tak, kakršen je danes, gre za to v prvi vrsti zasluga našim, slovenskim kmetom.«

Debelis je še dejal, da so razni posegi in gradnje — ceste, železnice, naftovodi, plinovodi in nazadnje še sinhrotron — že itak zadali Krasu hude rane. Da pa bi omejili še to, kar je ostalo, je nesprejemljivo. Člani Kmečke zveze so se sestali že pred nedelj-

V nedeljo, 20. marca,
bo v Prosvetnem domu
na Opčinah
**REDNI OBČNI ZBOR
KMEČKE ZVEZE**
Začetek ob 9. uri.

skim občnim zborom ter izdelali stališče in »bojni načrt« za dosego takega zakona o Krasu, ki ne bo oškodoval domačega prebivalstva. »Naša želja je,« je ob koncu dejal predsednik Debelis, »da bi ta občni zbor prinesel korist vsem našim kmetom. Predvsem moramo doseči, da bi nas oblasti bolj upoštevale. Reči moram, da smo v zadnjem času le opazili pozitiven premik kar zadeva odnos do kmetijskih problemov. Upajmo, da je res tako in da bo našemu kmetu, ki na teh tleh živi že stoletja, končno dana možnost, da bo svoje delo opravljal v ugodnejših razmerah.«

(hj)

Slovesnost na grobu Stanka in Danice

Spomin zakoncev Stanka Vuka in Danice Tomažič so v četrtek, 10. marca, ob 50-letnici njune nasilne smrti počastili s svečanostjo, ki je bila na pokopališču pri Sv. Ani (foto Ferrari - Kroma). Pobudo je dala Slovenska skupnost. Poleg sorodnikov žrtev sta se slovesnosti udeležila Fulvio Tomizza ter podkonzul R Slovenije Tomaž Pavšič.

Pokrajinski tajnik Ssk Martin Breclj je na grobu povedal naslednje:

»Danes mineva natanko 50 let, odkar je zločinska roka umorila Stanka Vuka in Danico Tomažič, ki tu počivata, kakor tudi dr. Draga Zajca, ki se je tistega večera mudil v njunem stanovanju v Rossettijevi ulici. Še danes ni povsem razčiščeno, čigava je tista roka bila, vse večjemu krogu ljudi pa je znano, kdo sta bila »Poročenca iz Rossettijeve ulice«, tudi po zaslugi tržaškega pisatelja Fulvia Tomizza, ki je njuni tragični usodi posvetil roman s tem naslovom.«

»Stanko Vuk — obetajoč pesnik in pisatelj, pa tudi narodni delavec krščansko-socialne usmeritve, ki ga je posebno fašistično sodišče na drugem tržaškem procesu prav zaradi njegovega narodnoobrambnega dela obsodilo na 15 let ječe.«

»Danica Tomažič — radoživa tržaška Slovenka iz družine, ki nam je dala tudi Pinka, upornega človeka, ki je v obupni fašistični noči znal sanjati o socialistični Sloveniji.«

»Obema so strelji pretrgali življenjsko pot, ko se je Stanko pripravljal na odhod v partizane, predvsem pa še preden bi lahko oba polno zaživela in obrodila to, kar sta njuna narava in delo tako bogato obetala. V naši in širši zgodovinski zavesti bosta ostala vklesana kot simbol za vse tisto, čemur je nasilje preprečilo, da bi se polno izrazilo in ga obsodilo, da ostane večni torzo.«

»Če je res, da še vedno ni povsem jasno, kdo so bili njuni morilci, pa je zanimivo, da se mnogi čutijo pred njima tako ali drugače krivi. Zanimivo je, da je čutilo italijansko pero potrebo, da popiše njuno težko usodo. Zanimivo je, da se za njun umor navaja troje možnih krivcev — belo gardo, partizane in plavo gardo, se pravi vse tri obraze iz naše polpreteklosti, ne da bi nobena od teh strani takšne obtožbe posebno odločno zavračala. Če je res, da ne gre vsega enačiti, pa je očitno tudi res, da ni nihče brez greha. Stanko in Danica, ki tu počivata, naj nam bosta v tem smislu memento, trajna spodbuda tudi k avtokritičnosti, ki je razpoznaven znak vsake prave človečnosti.«

50-letnice tragičnega dogodka so se spomnili tudi v Vukovem rojstnem Mirnu pri Novi Gorici. Župnik Ciril Cej je daroval mašo, pri kateri je sodeloval cerkveni pevski zbor. Mašnik je prebral del Vukovega Križevega pota, ki je bil objavljen v knjigi »Zemlja na zahodu«.

Zbor Jacobus Gallus bo nastopil v Ricmanjih

Zbor Jacobus Gallus iz Trsta, ki deluje v okviru Glasbene matice in ga vodi Janko Ban, bo v okviru praznovanj ob sv. Jožefu nastopil v ricmanjski cerkvi. Razdeljen je na štiri tematske enote, ki želijo predstaviti štiri glasbene pojave: psalmodije v treh različnih verskih in kulturnih območjih, mladostne skladbe še ne dvajsetletnega Kogoja, arhaično in globoko občuteno beneško izročilo ter slikovito fantazijo s simbiozo svetega in posvetnega v slovenski ljudski pesmi. Vse to po zaslugi avtorjev, ki jih rojstvo ali življenje veže na Trst. Na programu so gregorijansko petje, protestantski koral Primoža Trubarja, Slava iz glagolske maše Ivana Grbca, tri cerkvene pesmi, ki jih je Kogoj napisal v Gorici v dijaških letih (1910 in 1911), tri ljudske iz Štoblanka v Benečiji v priredbi Pavleta Merkuja in tri ljudske nabožne v priredbi Ubalda Vrabca. Ta program bo zbor Jacobus Gallus prvič izvajal v ricmanjski cerkvi 20. marca letos ob 18. uri.

Svečanost na Opčinah

Ob 50-letnici smrti Rozalije Gulič, matere šestih otrok, ki so jo nacifašisti obesili v ustrahovanje vsem, ki so se borili za svobodo, bodo na Opčinah (Narodna ulica 28) v nedeljo, 20. marca, ob 10. uri, odkrili spominsko ploščo in se poklonili žrtvi. Svečanost prireja VZPI Opčine — Bani — Ferlugi.

Knjiga Borisa Pahorja naletela na veliko zanimanje Poezije S. Kosovela pritegnile italijanske poslušalce

V Narodni in študijski knjižnici v Trstu bodo v petek, 18. t.m., predstavili knjigo o pesniku Srečku Kosovelu, ki jo je v italijanščini napisal prof. Boris Pahor. Delo je izšlo pri pordenonski založbi Studi Tesi šele pred kratkim, pa je že naletelo na veliko zanimanje italijanske publike. Tržaški Il Piccolo je Kosovelu pred dnevi posvetil skoraj celo tretjo stran. V NSK bo o Pahorjevem delu spregovorila Ivanka Hergold, predstaviteljica pa se bo pričela ob 18. uri.

Na Tržaškem je imelo občinstvo že priložnost spoznati vsebinsko Pahorjeve knjige. V organizaciji italijanskega tržaškega krožka Tommaseo je v soboto, 20. t.m., v društveni gostilni na Kontovelu avtor že predstavil svoje delo. V knjigi, je dejal, je Kosovela po-

stavil na Primorsko in v Trst kot mediteranskega človeka. Eden od bistvenih elementov, ki je usmeril njegovo poezijo, je fašistični čas, delitev slovenske zemlje, prepoved rabe slovenščine. Prav iz doživetja fašizma se je Kosovelu porodil občutek, da »Evropa umira«. Drugi pomemben element pa je njegova vraščenosť v Primorsko, a tudi tržaško slovensko kulturno okolje.

Prof. Pahor je na Kontovelu še povedal, da je v svoji knjigi obravnaval tudi Kosovelovo prijateljstvo z neapeljskim filozofom in pisateljem Carlom Curciom, kar je italijanske poslušalce zelo zanimalo. Ob koncu so hoteli slišati nekaj poezij Kosovela, najprej v slovenskem originalu in nato v italijanskem prevodu.

Pisatelj Boris Pahor med predstavitvijo svoje knjige o Kosovelu v društveni gostilni na Kontovelu
(Foto S. Ferrari)

V Društvu slovenskih izobražencev o političnem stanju v Sloveniji

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu je v ponedeljek, 14. t.m., podal svoja razmišljanja o vzrokih in možnih posledicah sedanjega političnega stanja v Sloveniji publicist in javni delavec Viktor Blažič, ki je bil v 70. letih kot disident zaprt. Na srečanju je sodeloval tudi Mladen Švarc, prav tako oster opazovalec dogajanja v Sloveniji. Blažič je v svojem predavanju predvsem poudaril, da se dediščine iz preteklosti ne moremo rešiti in se je še

čenih političnih formacij in vodilnih politikov ni. Prav tako pa ni bilo storjenega nič konkretnega, da bi bile popravljene krivice iz prejšnjih let. Narodna sprava je bila v resnici le farsa, pa tudi gospodarstvo se ni bistveno premaknilo. Marsikdo se sprašuje, zakaj ni bilo ob zamenjavi režima nobene čistke. Predvsem zato, je dejal predavatelj, ker je bilo prvič v zgodovini treba organizirati samostojno slovensko državo.

Nekoliko drugačne prijeme, je z optimistično noto zaključil predavatelj, opazimo pri novih ljudeh, ki šele sedaj vstopajo v politiko. Ti bodo verjetno omogočili, da se bo Slovenija res vključila v novo evropsko skupnost, stare težnje pa neizogibno vodijo nazaj na Balkan.

* * *

Ricmanjski teden 1994

V okviru Ricmanjskega tedna, ki ga prirejata domače kulturno društvo Slavec, občina Dolina in ZSKD iz Trsta, se bo od petka, 18. marca, do nedelje, 20. marca, zvrstil niz kulturnih prireditev. V petek se bo Ricmanjski teden pričel v razstavnici galeriji Babna hiša ob 19.30. Ob tej priložnosti bodo tudi odprli razstavo o zborih in bralnih društvih v Bregu in bližnji okolici. Uro kasneje, ob 20.30, bodo v prireditveni dvorani predstavili knjigo domačega raziskovalca Borisa Kureta »Ricmanje in Log«. Uvodno besedo bo podal Salvator Žitko, ravnatelj pokrajinskega muzeja v Koprju.

V soboto, 19. t.m. bo na sporedu »domači večer«, kot so ga poimenovali organizatorji, na katerem bodo nastopile glasbene in igralska skupina, ki delujejo v teh krajih. Ricmanjski teden se bo zaključil v nedeljo, 20. marca. Ob 19.30 bodo začeli svoj koncert člani harmonikaškega ansambla Syntesis pod vodstvom dirigenta Klavdija Furlana.

* * *

Od 12. do 20. marca bo v novi knjigarni Einaudi prav na začetku Ulice Coroneo v Trstu »Teden otroške knjige«. Namen pobude, ki jo poleg knjigarne prireja tudi založniška hiša A. Elle, je s prodajo otroških knjig priskočiti na pomoč v boju za preživetje malčkom iz Bosne. Dvajset odstotkov izkupička bo šlo Odboru v spomin na časnikarsko ekipo RAI — Sašo Oto, Marca Lucchetto in Daria D'Angela, ki so izgubili življenje v Mostarju. Odbor pa bo nato sredstva posredoval najmlajšim žrtvam krute vojne.

Na Univerzi v Vidmu bo v četrtek, 24. marca, govorila prof. Breda Pogorelec z ljubljanske univerze na temo

Slovenščina v doslej neznanim rokopisu iz 17. stoletja

Srečanje se bo pričelo ob 11. uri v učilnici št. 2 v prvem nadstropju sedeža Instituta za vzhodnoevropske jezike in književnost, Viale Ungheria 18.

dolgo ne bomo. Ljudje ne vedo, kaj v resnici pomenijo ključne besede, kot so svoboda, demokracija, pravičnost, politična stranka, ampak jim pripisujejo pomen, kakršnega so imele pod prejšnjim režimom. Najbolj zgovoren primer je beseda demokracija — nekateri so prepričani, da je to ureditev, v kateri je vsem vse dovoljeno.

Tudi jasnosti glede resničnih ciljev, je nadaljeval Blažič, dolo-

Proti »kolonialnemu« odnosu do Krasa in njegovih prebivalcev

Deželna komisija Slovenske skupnosti za urbanistiko in okolje je na seji v Nabrežini pod vodstvom koordinatorske arh. Danila Antonija obravnavala pereča vprašanja prostorske problematike v zvezi z novimi upravami in pa novonastalimi problemi na teritoriju.

Eno leto po srečanju med komisijo in predstavniki deželne uprave, ki je pač najodgovornejši dejavnik pri ustvarjanju politike upravljanja teritorija in torej tudi zadevne zakonodaje, je analiza stanja na tem področju pokazala, da dežela in njene službe niso v ničemer spremenile svojega nekonstruktivnega odnosa do Krasa in njegovih prebivalcev, piše v tiskovnem poročilu Ssk. Edino izjemo predstavlja pogodba za uresničitev določil deželnega zakona št. 16 iz leta 1992

(Zakon o Krasu). Različni dogodki in različne izjave po mnenju pristojne deželne komisije Ssk zgovorno pričajo o ostankih »kolonialnega odnosa« urbane kulture nad ruralno, kot tudi politike nad upravljanjem.

Novi Deželni teritorialni plan, oblikovanje osnov za zakonodajo o parkih, nerešeni urbanistični problemi Trsta in okolice, problemi okolja na Goriškem so še vedno predmet diskusije znotraj deželne uprave, ki pa je, kljub videzu, neplodna, nadaljuje tiskovno poročilo Ssk.

Tudi v tem obdobju sta prišla do izraza nerazumevanje in nespoštovanje lokalne kulture bivanja, beremo dalje v poročilu, in to v imenu izrednega varstvenega režima, ki se v pričakovanju nove zakonodaje podaljšuje iz leta v leto že v drugo desetletje.

Deželna komisija Ssk za urbanistiko in okolje še naprej podpira že večkrat izraženo usmeritev, ki pri razvoju urbanistične zakonodaje terja sodelovanje z lokalnimi dejavniki, ki so sposobni tudi sami nakazati možne rešitve za lastni razvoj ob spoštovanju okolja, zaključuje tiskovno poročilo Ssk. Gre zlasti za naslednje sklope vprašanj:

- kraško območje in razvoj kmetijstva ter kompatibilnega obrtništva;
- obalno območje in razvoj morskih dejavnosti in turizma po človekovi meri ter ovrednotenje kulturne krajine bregov;
- mestno okolje in razvoj infrastrukture na tistih območjih, ki so za to že zasedena, a slabo izkoriščena ter slabo uresničena.

Proslave ob obletnici goriškega centra Emil Komel

Štiri desetletja ljubezni do glasbe

V Katoliški knjigarni v Gorici je bila v petek, 11. marca, predstavitev knjig. Štirideset let glasbe na Placuti št. 18, ki jo je napisal profesor Silvan Kerševan in knjige Poglej me prav, ki jo je napisala muzikologinja in urednica kulture novogoriškega studia Radia Koper Tatjana Gregorič Vuga. Obe knjigi je izdal Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, ki je z izdajo hotel obeležiti 40-letnico obstoja glasbene šole na Placuti v Gorici.

Poleg tega, da so izdali knjigi, so pri slovenskem centru za glas-

di predstavitev knjig glasbene šole Emila Komela, saj se je v petek zvečer v galerijskih prostorih Katoliške knjigarne kar trlo ljudi, preštel sem jih čez sto. Precej jih je bilo tudi iz Nove Gorice in Trsta.

Profesorica Marija Češčut je v svečanem in slovesnem tonu predstavila knjigo direktorja Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emila Komela profesorja Silvana Kerševana takoj za pozdravom prof. Franke Žgavec, ki je pozornim poslušalcem obrazložila, zakaj so se namenili izdati knjigi.

Na osrednji proslavi ob obletnici glasbene šole E. Komel v Katoliškem domu v Gorici, so se zvrstili številni kvalitetni mladi izvajalci. Na sliki (foto S. Reportage) sta mladinski zbor in orkester glasbene šole med prireditvijo.

bo priredili tudi izredno izvorno in uspešno slovesnost v nedeljo, na kateri so nastopili domala vsi sedanjí gojenci šole in tudi nekateri bivši dijaki, med katerimi naj omenimo samo Hilarija Lavrenčiča in Mirana Devetaka, ker sta ta dva fanta zares izredna glasbenika. Pri glasbeni šoli Emila Komela so pripravili tudi slovesno mašo, ki pa je še niso izvedli zaradi gradbenih del v cerkvi sv. Ivana v Gorici in je zato preložena na drugi datum, ki ga bodo šele določili.

Predstavitev knjig glasbene šole Emila Komela v Gorici je še enkrat dokazala, kako pomembno vlogo ima v sedanjem trenutku Katoliška knjigarna s svojo likovno galerijo v Gorici na Travniku, saj je dejansko edini živi kulturni prostor v središču mesta, okrog katerega se iz meseca v mesec zbira na prireditvah več ljudi. Katoliška knjigarna je zaradi zaprtja Kulturnega doma tudi edini kraj, kjer lahko v dostojnem prostoru prirediš uspešno predstavitev knjig. Ena takih je gotovo bila tu-

Češčutova je predvsem poudarila važnost te slovenske glasbene šole, navedla nemogoče razmere, v katerih so bili njeni začetki in predstavila lično publikacijo Štirideset let glasbe na Placuti št. 18., v kateri je lepo zbrano veliko dokumentov in slik, ki pričajo o začetkih organiziranega delovanja šole v letu 1953 in seveda vse do danes, ko šola nosi ime slavnega goriškega skladatelja, orglarja in pevovodja Emila Komela.

Mariji Češčutovi gre zasluga, da je znala z izbrano besedo izluščiti bistvo knjige, ki je v tem, da je kar se da veren dokument o delovanju glasbene šole Emila Komela, predvsem pa pričevanje o neki dobi, v kateri je bilo težje biti in ostati Slovenec, kot je danes. Zgodovina šole je namreč tudi to, kot je dejala prof. Češčut, da vemo, kako so v začetku profesorji glasbene šole učili nekatere glasbene inštrumente dijake — gojence šole kar na svojih domovih. Knjiga je torej zapis o neki dobi, ki je zaslužna za to, da se je glasbena kultura na Goriškem ohr-

nila vse do danes. Delo bo tudi dobra baza za vsako nadaljne raziskovanje o glasbenem poučevanju na Goriškem.

Knjigo muzikologinje Tatjane Gregorič Vuga je v Katoliški knjigarni predstavil profesor z vatičanske akademije Ivan Florjanc. Knjiga nosi naslov Poglej me prav in je v bistvu izredna glasbena študija o glasbeniku, narodnjaku, orglarju in skladatelju ter dekanu goriških zborovodij Emilu Komelu, po katerem se goriška glasbena šola imenuje. To je v bistvu prvi poglobljen zapis o njem.

Knjigo se spleča prebrati, če hočemo spoznati glasbenika Emila Komela, ker bomo le tako lahko razumeli, zakaj njegovo ime ni tako poznano kot imena njegovih sodobnikov, ki so bili Srečko Kosovel, Čargo, Špacapan, Kogoj, Pregelj, Pilon, če naj naštejemo samo nekaj znanih imen. Profesor Florjanc je tudi mnenja, da je delo mlade muzikologinje Tatjane Gregorič Vuga predvsem pomembno zato, ker je trden temeljni kamen, na katerem bodo lahko gradili vsi bodoči raziskovalci življenja in dela skladatelja in glasbenega pedagoga ter organizatorja Emila Komela. Predvsem pa bo v bodoče potrebno raziskati vzroke, zakaj je bil Komel potisnjen na stran po drugi svetovni vojni, zakaj je moral živeti v skorajda pravi revščini. Odgovori, da zato, ker ni bil ne liberallec in ne klerikalec, kot se to rado govori, so le preveč enostavni. Florjanc je bil v Gorici tudi mnenja, da bi bilo za vso slovensko skupnost izrednega pomena predvsem to, da bi poskrbeli za skladateljevo zapuščino tako, da bi uredili v Gorici Komelov arhiv. Predvsem pa je pozval vse, ki hranijo njegove skladbe, naj poskrbijo, da jih bodo v roke dobili pravi ljudje. Komel je namreč skladatelj, ki ga slovenska kultura mora imeti za enega svojih vidnih članov svoje zgodovine, glasba pa še posebno.

Jurij Paljk

Župnijski pastoralni svet sv. Jerneja z Opčin vabi v petek, 18. marca, ob 17.30, na odprtje razstave ob 340. obletnici prvih rokopisov župnije. Razstava bo v dvorani Hranilnice in posojilnice na Opčinah odprta do nedelje, 27. marca, od 10. do 12. ure ter od 17. do 19. ure vsak dan, razen sobote in nedelje popoldne.

Slovenske oddaje Ljudskega radia Gorica

Ljudski radio Gorica je krajevna radijska postaja, ki oddaja na ultrakratkem valu s frekvenco 97.5 MHz. Slovenske oddaje se vrstijo neprekinjeno od leta 1978. Pripravljajo jih sodelavci iz goriškega zamejstva in novogoriškega področja. Na sporedu so vsak dan v večernem pasu od 19.30 do 22. ure. Za vsak večer je odgovorna po ena skupina sodelavcev, ki sestavljajo odgovorni pred mikrofonom in sodelavci pri telefonu in diskoteki. Razpored sedanje delovne sezone je naslednji:

Ponedeljek:

- 19.30 **Mikrofon je poslušal za vas** — posnetki s kulturnih prireditelj na Goriškem (Niko Klanjšček)
- 20.15 **Kratke želje na ultrakratkem valu** — čestitke, pozdravi in glasba po željah poslušalcev (Gracijela Macuz)
- 21.30 **Country in western** (Klavdija Battisti)

Torek:

- 19.30 **Glasba ne pozna meja** — glasba od vsepovsod (Adrijan Koren)
- 20.00 **Kratke želje na ukv** — (Adrijan Koren in sodelavci)

Sreda:

- 19.30 **Samotni pastir** — razmišljanje o naravoslovnih, družbenih, zgodovinskih, narodnih in verskih vprašanjih (Danijel Čotar)
- 20.15 **Kratke želje na ukv** (Damijana Bensa in Harjet Dornik)

Četrtek:

- 19.30 **Klic dobrote** (Niko Klanjšček sodelavci Radia Šmarje pri Jelšah in Karitasa)
- 20.00 **V živo je lepše** — radijske igrice, uganke in pogovori v živo (Niko Klanjšček)

Petek:

- 19.30 **Radijske izkušnje s skupino Oder 90**
- 19.50 **Iz slovenske zborovske košarice** (Anka Černic)
- 20.10 **Oddaja narodnozabavne glasbe CFB** (Jan Leopoli)
- 20.30 **Petkova srečanja** — razmišljanja in intervjuji o duhovnih, družbenih in kulturnih vprašanjih (izobraženke iz Nove Gorice Piroška Virak, Damijana Nusdorfer in Marija Drešček)
- 21.00 **Kratke želje na ukv** (Jan Leopoli in Anka Černic)

Sobota:

- 19.30 **Kratke želje na ukv** (Laura Ljubičar)
- 21.30 **Nekaj minut za duha** — razmišljanje za praznični dan (Karlo Bolčina)
- 21.45 **Kratke želje na ukv** (Laura Ljubičar)

Nedelja:

- 19.30 **Hard and easy** (mlajši sodelavci iz Nove Gorice Uroš Gregorič, Dane Birsa in Tina Zlobec)

Pred kratkim izšlo najnovejše delo Rafka Dolharja »Stezice« Knjiga, ki ima nekaj povedati

Knjigo Stezice Rafka Dolharja, katero je izdala tržaška Mladika ob avtorjevi šestdesetletnici, sem dobil posredno, ker je pač v življenju vedno tako, da si pravzaprav najbolj daleč od nekoga največkrat takrat, ko si nekemu tudi najbolj blizu. Z dr. Dolharjem se namreč zadnje čase ne vidiva velikokrat, ker je on prezaaposlen in jaz po svoje tudi, pa čeprav je od Gorice do Trsta zelo malo kilometrov, gotovo ne toliko, da bi jih ne zmogli večkrat napraviti. Prebral sem posvetilo in kasneje tudi knjigo, mislim, da sem v enem večeru, ker sem namreč večino njegovih kratkih literarnih zapisov že poznal, avtor mi jih je dal namreč brati že pred časom in takrat sem mu rekel, naj poskrbi, da bodo čimprej objavljene.

Napisal sem, da so to krajši literarni teksti in to zato, ker bi pod oznako črtica težko spravil njegovo pisanje, ker ga pač presega. Presega zato, ker Dolhar tudi daje mnenja in se ne boji literarnih sodb iz bele Ljubljane, kjer sedanji postmodernisti radi dajejo sodbe takim tekstom in jih žigosajo kot »moralizirajočo prozo«. Mislim, da so krajši Dolharjevi teksti iz knjige Stezice, ki so razvrščeni pod Spominske, Gorske in Kraške literarne zapise, vredni branja predvsem zaradi tega, ker Dolhar ima nekaj povedati, to pove zelo enostavno in vsem jasno, njegov jezik je sočen in lep, pozna se mu, da to, kar piše, dobro pozna in v to tudi verjame in poleg tega mu lahko pripišemo še zelo lepo lastnost, ki ni lastna ravno vsem, namreč to, da se zaveda, kje so njegove meje pisanja in jih nikdar ne prekorači, kot je lepo povedala v Gorici na predstavitvi knjige v Kato-liški knjigarni prof. Zora Tavčar, ki je prispevala v knjigo Stezice tudi krati- tek uvod. Dolharjevi zapisi so izredno sveži in pisatelju ne gre toliko za to, kako bi kaj povedal, kot predvsem za to, kaj bo povedal. To je danes redka stvar in zato je tudi njegova knjiga kratke proze in krajših razmišljanj zelo berljiva. Druga velika odlika njegove knjige je predvsem ta, da nam spet podarja nekaj nepozabnih opisov narave, katere ne opisuje danes skorajda nihče več, imena krajev, kjer še živijo Slovenci, so za nas, ki jih ne poznamo tako, kot njihov sin-pisatelj Dolhar, pravi požirek hladne vode, lepo piše tudi o svojih sprehodih in gorskih poteh. Všeč mi je bilo tudi to, da ga ni sram napisati tako lepih besed, kot jih je napisal nekaterim ljudem in o nekaterih ljudeh v tej knjigi, predvsem bi tu izluščil čudovit zapis prijatelju Marjanu v spomin in seveda prave spomenike očetu in nepozabnemu dr. Sardoču, katerega je pi-

satelj spoznal kot »kratkohlačnik« med Sardočevo konfinacijo v Gradežu.

Dolhar bralca ne podcenjuje in tega se bralec zave takoj, to mu je všeč in en zapis ga vleče k drugemu, iz ene senožeti gremo na drugo goro, iz Kanalske doline gremo na Prosek in potem v Trst, na Kras. Pisatelju je narava več kot literarna kulisa, saj brez nje ne more, ne služi mu le kot literarno sredstvo za doseg nekega učinka, ampak je del njega, brez katerega ne more normalno živeti. Poleg tega pa je njegovo pisanje tudi pričevanje o času, katerega predvsem mladi ne poznamo. Dolhar namreč v svoje zapise vrisuje čas, ko je bilo težko biti Slovenec in še težje biti demokratičen Slovenec v času real-socializma v Jugoslaviji, ki je vplival tudi na politično sceno med Slovenci v zamejstvu. Nobeno moraliziranje ni, če to pove na način, kot ga on uporablja, nevsiljivo in nobenega revanšizma ni pri njem, in tu mu morda pomaga poklic zdravnika, kjer so važna le dejstva in ne pa »o tem bi lahko dolgo govorili«. Vidi se, da za dr. Dolharja še obstaja svet, v katerem imajo prvenstveno in zelo važno mesto vrednote.

Zelo vesel sem, da je v svetu vrednot, ki jih Dolhar izpostavlja v svojih zapisih, tudi slovenska beseda in predvsem pa slovenski narodni problem, ki je zares moralni problem vsakega slovenskega človeka, pa če si to prizna ali ne.

Zato pozdravljam njegovo knjigo s priporočilom, naj jo vsi bralci priporočijo še naprej, ker se jo lepo bere in predvsem pa zato, ker je to knjiga, ki ima nekaj povedati. To pa je veliko in to je tudi Dolharjev najboljši adut za vsako nadaljnje pisanje.

Jurij Paljk

Predstavitve Pregarčevih »Črni galebov«

V znani tržaški kavarni San Marco so v ponedeljek, 14. t. m., predstavili dramsko delo Aleksija Pregarča »Črni galebi«, ki je izšlo v knjižni obliki pri Zbirki Bor. Gre za dramo v dveh dejanjih, umetniško obdelavo zgodovinsko dokumentirane cerkvene afere v Ricmanjih na začetku tega stoletja. Glavni junak je tedanji župnik dr. Anton Požar, uporen duhovnik in panslovanski idealist. Delo je uprizorilo SSG v predlanski sezoni.

Spremnio besedo h knjigi je napisal Denis Poniž, ki je v tržaški kavarni občinstvu predstavil delo in avtorja. Večer so dopolnili glasbeni vložki, Pregarc pa je prebral v slovenščini in italijanščini splet pesmi in vse, kar je bilo napisanega v zvezi s »Črni galebi«.

Katekizem katoliške Cerkve

Lepa, grafično prečudovito oblikovana knjiga bo ponos in čast ne samo vernega Slovenca, pač pa tudi vsakogar, neglede na versko prepričanje, ki si bo želel malo seznaniti s posodobljenim naukom Cerkve in tudi vere na sploh.

Slovenski prevod so lani predstavili vsi trije slovenski ordinariji. Knjiga ima 804 strani s svetopisemskim kazalom, kjer se nahaja kakšen svetopisemski citat, s kazalom veroizpovedi, s kazalom, kjer je omenjen kateri od vesoljnih cerkvenih zborov, kjer so koncilске sinode, papeški dokumenti od Damaza I. do Janeza Pavla II., kjer so citirani cerkveni očetje, kjer je upoštevano kanonsko pravo, kar pa je najvažnejše, je stvarno kazalo, ki je izredno izčrpno in tudi zelo pregledno. (To je pri italijanski izdaji pomanjkljivo in pripravljajo novo!)

Delo so celih šest let pripravljale posebne komisije, ki so ves čas sodelovale z vsemi škofovskimi konferencami. Knjiga daje celovit pogled na bistveno in obenem temeljno vsebino rimskokatoliške vere, z moralo, s pogledom na zadnji koncil, sveto pismo in izročilo. Celotno delo se je naslonilo na sveto pismo, cerkvene očete in na učiteljstvo (božje in cerkveno). Namenjen je vsem, najprej vsem tistim, ki vodijo v Cerkev katehezo. To je kler in kateheti, kot tudi starši, saj so tudi oni kateheti v lastni družini. Papež je namen katekizma strnil v te besede: »Namenjen je vsem, ki se sprašujejo o pomenu krščanskega upanja in želijo spoznati, kaj veruje in uči katoliška Cerkev«. To je nekakšna uradna predstavitev in tudi kritična ocena dela.

Delo sloni na štirih stebrih: Na veroizpovedi, zakramentih, zapovedih in molitvi. Na kratko se zaustavimo ob teh stebrih katoliške vere:

I. Veroizpoved. Po krstu in veri pripadamo Kristusu, zato moramo vero priznavati pred drugimi. Seznanjeni smo z razodetjem, s katerim se Bog obrača na človeka. Prikaže nam tudi vero, s katero mi odgovarjamo Bogu. Veroizpoved ponazarja darove, ki jih je Bog kot Stvarnik in Odrešenik podaril človeštvu.

II. Zakramenti. Bog je po Kristusu v moči sv. Duha enkrat za vedno uresničil načrt odrešenja za vse ljudi. S sedmimi zakramenti se odrešenjski načrt ponavzgočuje z liturgijo ali bogočastjem.

III. Življenje po veri. Človekova blaženost je temeljni namen naše ustvarjalnosti po božji podobi in sličnosti. To dosežemo z božjimi zapovedmi in milostjo. Moramo pa se svobodno odločati in sodelovati z vero. Evangeljski blagri so pot, ki je zarisana v zapoved ljubezni in podana z desetimi božjimi zapovedmi.

IV. Molitev v življenju po veri. Osrednja silnica vernemu človeku je molitev. Povzetek vseh življenjskih dobrin je strnjen v očenašu. Vse to nam podarja nebeški Oče.

Ob koncu pa še to: »Celotni katekizem je zasnovan kot organska celota, zato ga je treba brati kot celoto, ne pa z značilnim iztrgovanjem posameznih poglavij, misli ali razlag, kot smo jih bili velikokrat vajeni. Prav zato so povsod navedena številne opombe, ki nas opozarjajo na povezovalna mesta v drugih poglavjih. Teh pa je katekizem poln.«

Papež ga je imenoval: »... soglasnost tolikih misli in glasov v katekizmu samem sestavlja pravo simfonijo vere in s tem izpoveduje enotnost in vesoljnost Cerkve...« Zanimivo je, da ima v nekaterih poglavjih »pretopljenje« misli in ideje marsikatero miselnost, ki jo uradna Cerkev ni bila vesela. Tako zapažamo v tretjem poglavju kar cel traktat, ki nas spominja na teologijo osvoboditve. V četrtem poglavju je veliko novosti, nam Evropejcem nerazumljivih oblikah molitev, ki so iz drugih kultur, v prvem pri veroizpovedi pa nanizuje cel sklop pogledov, ki se harmonično pretakajo skupaj s sorodnimi veroizpovedmi... Še bi lahko našteval. Dejstvo je, da je to velikanska obogatitev, ne samo za vernega, pač pa tudi za vse, ki želijo poglobljati osebno duhovnost. Seveda se je bati, da bo ta knjiga, ki je versko, kulturno in duhovno bogata obležala ali pa se je marsikdo ne bo dotaknil, ker je preveč zajetna in psihološko negativno deluje na bralca. Obenem tudi zahteva veliko koncentracije in pogajanja, kar zopet ni v modi pri sodobnem človeku...

Ambrož Kodelja

Okrašen Borzni trg v Trstu

Od prejšnjega tedna krasí Borzni trg v Trstu šest velikih cvetličnih vaz iz kamna, ki dajejo spomladanski videz doslej pustemu mestnemu predelu. Vaze je podaril tržaški podjetnik Vanja Lokar, lastnik podjetja Cremcaffè. Župan Illy je s tem v zvezi dejal, da predstavlja ta dar le začetek sodelovanja med občinsko upravo in zasebniki za lepši mestni videz in izboljšanje kakovosti življenja v njem.

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu podeli v petek, 25. marca, ob 18. uri na svojem sedežu, ulica Machiavelli 22, študijske podpore iz sklada Mihaela Flajbana.

Vabljeni prijatelji nagradencev in mladine.

ATA karneti za začasni uvoz in izvoz

Konec lanskega leta je Center marketing iz Ljubljane izdal in založil knjigo z naslovom ATA karnet. Knjigo, ki obsega 358 strani, je napisal Dušan Vujadinovič in ji dal podnaslov Začasni izvoz in uvoz.

Tovrstna problematika je za mnoge poslovneže novost, kljub temu, da se v mednarodni trgovini in praksi uporablja že dolga leta. Ko komercialisti, poslovneži ali trgovski potniki potujejo v tujino, nosijo s seboj številne vzorce blaga, da bi ga predstavili strankam ali na sejmih. V takih primerih je potrebno poslovati hitro in enostavno tudi preko meja in se opravlja začasni uvoz in izvoz z ATA karnetom.

V konvenciji o ATA karnetu je pomembno načelo proste izbire, v skladu s katero lahko vsaka pravna in fizična oseba sama izbira, ali bo uporabljala sistem ATA karnetov ali ne. Določene države imajo svoja pravila pri tovrstnem poslovanju. Blago, ki se uvaža zaradi predelave ali popravila, je izključeno iz tovrstne uporabe.

Karnet je sestavljen iz več listov, katerih število je odvisno od držav, skozi katere potuje blago. Posamezni listi in platnice so posebej opredeljeni; natančno je predpisano, kakšno besedilo se vpisuje na posamezno stran ali platnico. Imamo več različnih barv obrazcev (rumeni, beli, modri in zeleni).

Sistem ATA karnetov ima veliko prednosti, tako za carino, kakor tudi za podjetja in posameznike, ki začasno uvažajo in izvažajo blago v tujino.

Z njim se porabi manj dela in časa kot z drugimi uvozno-izvoznimi papirji. Trenutno se sistem ATA karnetov uporablja v 47 državah; članstvo se sproti dopolnjuje z novonastajajočimi državami. Bivša Jugoslavija je v zadnjih nekaj letih pred razpadom izdajala okoli 2000 karnetov letno; od teh je bila dobra tretjina za koristnike iz Slovenije.

Rok veljavnosti karneta določa organ, ki karnet izda. Praviloma velja eno leto. Rok, v katerem se mora blago ponovno izvoziti, določi carinski organ države začasnega uvoza oziroma tranzita. V Sloveniji je Gospodarska zbornica pooblaščen od Republiške carinske uprave Slovenije za potrjevanje ATA karnetov in za dajanje garancij v zvezi s poslovanjem.

Imetnik ATA karneta mora natančno upoštevati roke glede karneta samega, kakor tudi roke za ponovni izvoz blaga, ki jih določijo carinski organi. Številne podrobnosti o obveznostih imetnika ATA karneta ter carinski konvenciji o ATA karnetu za začasni uvoz blaga je pregledno podan v Vujadinovičevi knjigi, ki smo jo na kratko predstavili. Knjiga zajema tudi ATA Convention v angleščini ter številne priloge in obrazce.

Izredno je zanimiva priloga III, ki zajema mnenja in komentarje, ki jih je podal Stalni tehnični komite Sveta za carinsko sodelovanje. Interesenti se bodo lahko pobliže seznanili z uporabo ATA karnetov za najrazličnejšo opremo, proizvode, vozila, filme itd.

dr. Gabrijel Devetak

Zveza žensk iz Škedenja je prejšnji teden sklenila, da bo dan žena praznovala drugače. Namesto pojevin ter več ali manj kvalitetnih proslav je priredila sprejem z baklami za mir. Udeleženci so z baklami v rokah in s transparentom, na katerem je bil v slovenščini in italijanščini napisan poziv k miru, šli od škedenjske cerkve do Rižarne.

(foto KROMA)

ČESTITAMO!

Pred kratkim sta dobili doktorski naslov dve Nabrežinki. Na ekonomski fakulteti v Trstu je diplomirala Elizabeta Spetič, na leposlovni fakulteti pa Aurora Gabrovec Kobau. Obema k življenjskemu uspehu iskreno čestitata tudi uredništvo in uprava Novega lista.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Opelet, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

Član Združenje periodičnega tiska v Italiji

Ambrož Kodolja Naše gore list (I.)

(Brat Ambrož Testen - ob 10. obletnici smrti)

Zamaknjenje (1980)

Pred desetimi leti — 7.2.1984 je v Zadru umrl eden izmed najzanimivejših, da ne rečem najdrznejših religioznih slikarjev, ki smo jih zmogli južni Slovani. Rodil se je v Loki pri Mengešu leta 1887. Stopil je v frančiškanski red, se kot samostanski brat izučil za krojača, obenem pa opravljal najrazličnejša dela od kuharja, vrtnarja, zakristana in vse, kar pač mora poprijeti samostanski brat, da vse poteka tako, kot je treba. Romal je od samostana do samostana po dalmatinski frančiškanski provinci, dokler ni končno pristal leta 1967 na Rabu v Kamporju, kjer je bil nekakšen kustos tamkajšnjega samostanskega muzeja. Tja so ga zvabili, ker so ga bili povsod krepko siti, saj je vedno imel ob sebi velikanske, za naravne pojme nerazumljive, gore poslikanega papirja vseh mogočnih vrst, od časopisnega, kartonskega, oljnega in skratka vsega, česar se je prijela barva.

Brat kuhar je v njegovi odsotnosti mirno smuknil v njegovo celico in pobral, kar je dobil, ter zakuril ogenj... Drugi brat je imel težavo z dračjem, ki ga je nastrgal v samostanskem vrtu. Vedel je, da ta kup lahko podkuri samo s papirjem, ki ga je v sobratovi čumnati dovolj... Skratka: papir in zopet papir, pa les — vse poslikano, poustvarjeno, preštudirano, premljeno in pretuhano, končno tudi premoljeno... Veliko tega je običajno dočakalo svojo enkratno promocijo v ognjenih zubljih samostanskega štedilnika ali na grmadi na jasi ob samostanskem zidu... Tako so dela tega svojstvenega sina sv. Frančiška, tega pojočega trubadurja, imela enkratno, neponovljivo, unikatno razstavo, ki ji ni prisostvoval skromen, tih, včasih tudi robot in vendar slovensko trmasti brat Ambrož.

Srečal sem se z njim slučajno. Šaril sem okrog samostana sv. Evstahija (kdo ve zakaj ima takšno ime in komu je pravzaprav ta svetnica namenjena na Kamporu). Ogledal sem si cerkev in prišel v muzej. Pri vhodu je napredmal ali nekaj bral frančiškan. Pred njim je na mizici bil krožnik, kamor so turisti polagali dar, ki je bil nekakšna vstopnina. Če je kdo kaj dal, je frančiškan nekaj zabundal in dremuckal ali bral — kaj je v resnici delal, je vedel samo Bog in menda tudi sv. Frančišek...

Po ogledu se potikam ob vogalu in zapazim, da je bila neka slika pokrita z ljubljanskim Delom. Ker že nekaj dni nisem videl časopisa, sem podzavestno pograbil papir in ga začel prelistovati. Bila je sobotna priloga in sam nisem vedel zakaj me je tako pritegnila. Zaslíhal sem neke drsajoče korake in še nekakšno brundanje ali pol tiho govorjenje. Mimo je prišel prav ta frančiškan, nekaj pobral in v polglasnem tonu nadaljeval: »Bože moj, kakvi so ti ljudje, Bože naš sačuvaj te turiste. Manira pa taka...«

Bil sem zatopljen v tisto sobotno prilogo Dela in se mi je šele pozneje posvetilo: »Kdo neki bere slovenski časopis prav tu? Končno, če je pobral sliko, ki je bila pokrita, je ta frančiškan za nekaj zadolžen. Ali je njegova ali pa mi je nekdo naročil, naj nanjo pazi. V samostanih je doma pokorščina in tu vsi ubogajo...« Mahnem jo za njim in si mislim: »Bo kar bo!« Ta se ozre in zabrunđa: »Tu je klavzura, Vi ste nedostojno oblečeni!« (Imel sem kratke hlače!) Razumem, mu odgovorim, takoj bom dostojnejši! (V Zadru me je v Kamporju tedrali, kamor sem sredi poletja zašel tudi v kratkih hlačah, častita sestra pozabila, kako se to hitro reši, ko me je z metlo, vpricho obiskovalcev, nagnala iz cerkve.) Iz torbe povlečem kopalno brisačo in si jo ovijem okrog ledij. Pa nadaljujem: »Vidite, sem dostojen, celo v džamijo bi me sedaj pustili...« On nazaj: »Tu so cerkve in ne džamije!« (Dobro se mi je zazdelo, ko sem opazil, da se je začel omehčevati!) Gledava se. On v spoštovanem frančiškanskem habitu, jaz pa ovit s kopalno brisačo. V rokah drži neko sliko, ki jo skrivam za hrbtom. Tedaj me pa le »požgačka« in začnem: »Je isti slikar naslikal v cerkvi križev pot, kot tisto sliko?«, ga vprašam. (Pri potu pa mi spodleti slovenska beseda.) »Vi, prav tiho reče, ste Slovenec?« »Seveda, Slovenec sem, mu odgovorim. In kdo bere Delo?« »Jaz, napol tiho prišepne. Iz Ljubljane mi ga pošilja brat. Zlasti, ko ima sobotno prilogo. Je zanimiva...« Pogovor se je razvozlal in vsa nadaljevala pod oljko ob oleandru kar cele tri ure. To je bil moj pogovor z njim. Dolg, lep, poln vprašanj o Sloveniji, pa tudi o Plečniku, Brezjah, Narocni galeriji in seveda kamniških hribih, ki jih je tam doli nosil v srcu. Pa tudi o barvah, sinjem morju in črni mistiki, ki nam jih podarjajo njegove slike (dalje)